

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

นาถนภา ยมจันทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ในการสอน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2559 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วนและดำเนินการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .885 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่พบความแตกต่าง 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ

ความคิดเห็น ครู ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ผู้บริหารในฐานะผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ดีย่อมส่งผลต่อองค์การให้ได้รับการ

พัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหาร ในการใช้ศิลปะแห่งกระบวนการชักนำคน ให้ทำกิจกรรมในสถานการณ์หนึ่งจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้นำจึงเป็นผู้ที่ต้องมีการตัดสินใจที่ดี และทันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีและเหมาะสม รู้จักประสานสามัคคีและมุ่ง พัฒนาการศึกษาคืออยู่ตลอดเวลา ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีภาวะผู้นำของ Sergiovanni (อ้างถึงใน ธนิสรา แสงจริง, 2555, หน้า 39) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำด้าน เทคนิค (Technical Leadership) 2) ภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Leadership) 3) ภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) 4) ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Leadership) 5) ภาวะผู้นำทาง วัฒนธรรม (Cultural Leadership) ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

โรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน ซึ่งมีทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่บริหารสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และจากการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารจัดการของสถานศึกษาของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 ทั้ง 20 โรงเรียนนั้น ทำให้ทราบว่าคุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยดูจากผลการ สอบ O-net ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2559 ที่ผ่านมา พบว่าจะเน้นเฉลี่ยของ 5 วิชาหลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชา ภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งสาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น บุคลากร ครูผู้สอน และ หนึ่งในปัจจัยที่สำคัญอันส่งผลในภาพรวมของการศึกษา คือ การบริหารจัดการที่เกิดจากภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ยังขาดทักษะการบริหาร ขาดหลักการ แนวคิด การตัดสินใจ การมองภาพรวมของ องค์กรหรือสถานศึกษา ขาดประสบการณ์ในการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และขาดความต่อเนื่อง ในการบริหารจัดการ

จากปัญหาดังกล่าวเห็นได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษา ดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เพื่อจะได้ทราบข้อมูลและเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดความพึงพอใจกับ บุคลากรขององค์กร เพื่อการประสานประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์ คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนใน ศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 20 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 140 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 103 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน

2. เนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัย คือ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำทางการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยใช้ระเบียบวิธีเชิงสำรวจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 20 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 140 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูในโรงเรียนศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้จำนวน 103 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน ประกอบด้วย ครูในโรงเรียนศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เป็นเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 เพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ส่วนประสบการณ์ในการสอน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 – 10 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ถามเกี่ยวกับเพศ และประสบการณ์ในการสอน แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร

สถานศึกษา 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำทางการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม รวมไปถึงข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .885 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 103 ฉบับ ระหว่างวันที่ 24 – 28 เมษายน 2560 และนัดวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จนได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) กับตัวแปรเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กับตัวแปรประสบการณ์ในการสอน

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านไม่พบความแตกต่าง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูในโรงเรียนของศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 เชื่อว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญ

ที่สุดของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์กร ผู้บริหารที่ได้รับการแต่งตั้ง ได้ผ่านกระบวนการคัดเลือกมาเป็นอย่างดี ผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเสมือนผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่างๆ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ จะแสดงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการปฏิบัติที่สร้างความเคลื่อนไหวให้เกิดขึ้นในองค์กรตามทิศทางที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำ จึงเป็นศิลปะในการทำให้เกิดอิทธิพลในการจูงใจผู้อื่นให้ร่วมปฏิบัติงาน เพื่อให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ดังที่ กวี วงศ์พุด (2550, หน้า 16) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้อิทธิพลในการชักจูง หรือโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเรือง อุปเสียง (2550, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา ใจหลัก (2551, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เห็นว่าผู้บริหารมีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบและเป็นระบบ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดและมีความสามารถในการปรับเทคนิคการทำงานให้สนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และมุ่งพัฒนาโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ดังที่สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549, หน้า 120 - 121) ได้กล่าวว่า ทักษะด้านเทคนิค ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการขั้นตอนและเทคนิควิธี ในการปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะทางของผู้บริหารประจำหน่วยงานในองค์กร และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ แคทซ์ และ เครดและโรว์ (Katz. & Drake & Roe 1974:90-102 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2549, หน้า 13) กล่าวว่า ทักษะทางเทคนิคเป็นทักษะการใช้ความรู้ กระบวนการ และเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อให้งานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ได้ บังคับบัญชาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ รัตนถาวร (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร

สถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 1.1 ด้านเทคนิค โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ วงศ์คุณ (2555, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 เห็นว่าผู้บริหารมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และเอาใจใส่ผู้ร่วมงานเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ ดังที่ ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ (2552, หน้า 37) กล่าวว่า ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ได้แก่ 1) ความเห็นอกเห็นใจ เป็นความเข้าใจถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น เป็นการให้ความนับถือในความคิดของผู้อื่น 2) การระมัดระวังตน การระมัดระวังความประพฤติ และคำพูดของตนเองที่จะไม่ทำร้ายผู้อื่น 3) ให้ความสำคัญกับทุกคน 4) ความจริงใจต่อผู้อื่น 5) ชมเชยให้เกียรติในผลงานของผู้อื่น 6) มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี 7) ต้อนรับผู้อื่นด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม 8) มีคุณธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น 9) ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองเสมอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สต็อกคิลล์ (Stogdill, 1948 อ้างถึงใน ยุพิน กระจ่ายทอง, 2557, หน้า 23) ได้กำหนดลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ คือ ลักษณะทางกายภาพ (physical characteristics) ผู้นำเป็นผู้มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจ และมีทักษะสื่อความหมายและการพูด บุคลิกภาพ (personality) ผู้นำเป็นผู้ที่มีการตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจิ อุทกโยธะ (2552, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียน ตลาดบางคูวัด สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนตลาดบางคูวัด สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเรือง สุปเสียง (2550, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามทรรศนะของครูโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน ภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก

1.3 ภาวะผู้นำทางการศึกษา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ภาวะผู้นำทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ครูที่ปฏิบัติ

หน้าที่การสอนของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เห็นว่าผู้บริหารมีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานผลิตสื่อการเรียนการสอน และมีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานนำเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังที่ อำนาจ ทองโปร่ง (2558, หน้า 81) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางการศึกษาเป็นภาวะผู้นำเฉพาะทางสำหรับผู้บริหารการศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองให้เกิดภาวะผู้นำทางการศึกษา (Education Leadership) ให้ได้ครบถ้วนมากที่สุด เพื่อการผลักดันพันธกิจของสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมาย และสอดคล้องกับบทบาทของผู้นำทางการศึกษา ที่ ย่าเป็น เรื่องจรรยาบรรณ (2554) ได้เสนอไว้ดังนี้ 1. จะต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรมเป็นผู้นำทำปัญหารอบรู้ ด้านใดด้านหนึ่งชัดเจน อาศัยความรู้ประสบการณ์ที่ดีในอาชีพ 2. ต้องเป็นผู้จูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นตัวแบบ ตัวอย่างที่ดี ผู้นำจึงต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ผู้นำต้องเป็นผู้ยอมรับจากผู้อื่น 3. ต้องเป็นนักพัฒนาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทำประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เห็นแก่ตัวและพวกพ้องตนเอง เป็นนักพัฒนา มีความคิดเชิงบวก มองโลกในแง่ดี 4. บทบาทในเชิงบริหารวิชาการ แก้ปัญหาได้ และ 5. บทบาทในการเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีความฉลาด มีอารมณ์ดี และมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านบริหารการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภากรณ์ อิทธิกลาง (2551, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผลการวิจัย และการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

1.4 ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถด้านต่าง ๆ โดดเด่น เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ทำให้ ทุกคนมีค่านิยมร่วมกันว่าจะทำองค์กรและผู้ร่วมงานให้ประสบผลสำเร็จ และมีการวางแผนเป็นสัญลักษณ์ของสถานศึกษา ดังที่ วิบูลย์ ไทวนะบุตร (2555, หน้า 43) ได้กล่าวว่าผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของ

กลุ่ม หรือผู้นำในอุดมคติที่เกิดจากคุณลักษณะเฉพาะตัว ในการบริหารการศึกษา ผู้นำประเภนี้จำเป็นต้องสร้างภาพพจน์ของตนเองให้เป็นคนดีมีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของบุคคลผู้ร่วมอาชีพหรืออาชีพอื่น ทั้งทางลักษณะท่าทางและการทำงาน ให้ผู้ร่วมงานยอมรับเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับยาเป็น เรื่องจรูญศรี (2554) ได้เสนอ บทบาทของผู้นำยุคใหม่ ไว้ดังนี้ บทบาทของผู้นำ เป็นการแสดงออกโดยอิสระที่มีผลดีต่อผู้อื่นหรือสังคม ผู้นำจึงต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ทำให้ผู้อื่นเชื่อถือ ศรัทธา ยอมรับในบุคลิกภาพ ความคิดเห็น และยอมรับในพฤติกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิสรา แสนจริง (2555, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชยุธรณ์ ศรีเสาวลักษณ์ (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านสัญลักษณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 เห็นว่าผู้บริหารมีการยึดหยุ่นในการปฏิบัติงานตามสถานการณ์ และมีการรักษานับธรรมเนียมประเพณีขององค์กร ยึดระเบียบแบบแผนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และมีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และ ให้ผู้ร่วมงาน มีส่วนร่วมในการวางแผนและแนวปฏิบัติของหน่วยงาน ดังที่ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2555) ภาวะผู้นำมีความสอดคล้องกับการเกิดขึ้นของวัฒนธรรม วิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งการเชื่อมสายไปของวัฒนธรรมด้วย วัฒนธรรมนั้นเกิดมาพร้อมกับการกระทำที่ผู้นำปฏิบัติ ซึ่งจะตราตรึงและฝังแน่นในความจำของผู้คน ภาวะผู้นำ ก็คือหน้าที่ในการควบคุม บงการวัฒนธรรมนั่นเอง และสอดคล้องกับ ศิริพร พูนชัย (2553) การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทั้งผู้บริหาร คณะครูและ นักเรียน แสดงเป็นตัวอย่าง (model) ที่สะท้อนค่านิยมและความเชื่อที่สำคัญของโรงเรียน การกระทำ ใด ๆ ของผู้บริหารมักอยู่ในสายตาและถูกตีความโดยคนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย รักชนก ดันตระกูล (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู

ในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิศรา แสนจริง (2555, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น การที่บุคลากรภายในโรงเรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกัน การทำงานไม่มีการแบ่งเพศ ผู้บริหารมีความไว้วางใจบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียน โดยดูที่ความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นหลัก ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็น ดังที่ ดวงอุมา โสภา (2551, หน้า 21) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกัน ไว้ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วน สมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆ คุณภาพของสมอง ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น และสอดคล้องกับ กิริติ ชัยยิ่งยง (2553, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ด้วยการพูด หรือเขียน ภายใต้อิทธิพลพื้นฐานของ เพศ ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรณพ วงศ์คุ้ม (2555, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา ไม่พบว่าแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ รัตนถาวร (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพการศึกษา กลุ่มหนองบัว 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากรภายในโรงเรียนมีการสื่อสารในการปฏิบัติงาน มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยการพูดคุย การแสดงความคิดเห็น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็น ดังที่ กิริติ ยศยังยง (2553, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ด้วยการพูด หรือเขียน ภายใต้อิทธิพลของ เพศ ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ซึ่งความคิดเห็นนั้น อาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยเฉยๆ หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ และสอดคล้องกับ จรินทร์ อาสาทรงธรรม (2554, หน้า 10) สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึก หรือความเชื่อ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ด้วยการพูดหรือการเขียน โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น เป็นพื้นฐานของการแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักชนก ดันตระกูล (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญธรณ์ ศรีเสาวลักษณ์ (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ผู้บริหารควรแสดงความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จนเกิดผลดีเป็นที่พอใจของผู้ร่วมงาน
2. ภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรมีกระบวนการในการเสริมสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสายงาน
3. ภาวะผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารควรรนำความรู้และวิธีการใหม่ๆ มานำเสนอ และเผยแพร่บุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ ผู้บริหารควรมีจิตใจโอบอ้อมอารีและเป็นกัลยาณมิตรกับผู้ใต้บังคับบัญชา
5. ภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงาน มีส่วนร่วมใน

การวางกฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษ
ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

2. ควรมีการทำวิจัยเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ระหว่างศูนย์คุณภาพอื่น ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

กฤติยา ใจหลัก. (2551). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

กวี วงศ์พัฒน์. (2550). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.

กิริติ ชัยยังยง. (2553). เทคนิคการแสดงความคิดเห็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ซัคเซส มีเดีย.

จรินทร์ อาสาทรงธรรม. (2554). เทคนิคการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น. กรุงเทพมหานคร: ธรรมมล
การพิมพ์.

จุฬาลักษณ์ รัตนถาวร. (2556). การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดวงอุมา โสภ. (2551). พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหมิตร
ออฟเซต.

ธัญธรณ์ ศรีเสาวลักษณ์ (2556). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ
ข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

ธนิตรา แสงจริง. (2555). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการ
บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.

นุจรี อุทกโยธะ. (2552). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียน ตลาดบาง
คลู้ด สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

บุญเรือง อุบเสียง. (2550). ภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามทัศนะของครูโรงเรียน
สามัคคีวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). ศึกษาสรณะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ปรินญาการศึกษา
มหบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2552). ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ยาเป็น เรื่องจรรยาศรี. (2554). ภาวะผู้นำทางการศึกษา. ค้นเมื่อ 24 เมษายน 2560,
จาก <http://www.kroobannok.com/blog/20426>.
- ยุพิน กระต่ายทอง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึง
พอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการ
บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- รักษนก ต้นตระกูล. (2556). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
ในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด. ปรินญาการศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วิภากรณ อีทรกลาง. (2551). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- วิบูลย์ ไทฉะบุตร. (2555). ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สามัคคีสาร.
- ศิริพร พูนชัย. (2553). ทักษะผู้บริหาร. ค้นเมื่อ 24 เมษายน 2560, จาก <http://www.oknatoin.net>.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี และปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บุคส์ลิงค์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2555). ทักษะสำหรับผู้บริหารการศึกษา . ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2560, จาก
<https://sites.google.com/site/darunsitpattananarangsana/sara-na-ru/wathnthrrm-xngkhkr>.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2549). ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารการศึกษา . ค้นเมื่อ 20 เมษายน
2560, จาก http://supawong.blogspot.com/11/blog-post_08.html
- อรรณณ วงศ์น. (2555). คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ทัศนะของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์
ปรินญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อานวย ทองโปรง. (2558). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา .กรุงเทพมหานคร:มิตรภาพการ
พิมพ์และสื่อดิจิทัล.